

Ο ΔΑΥΙΔ ΜΑΛΤΕΖΕ ΓΙΑ ΤΟ "ΕΜΕΙΣ" ΤΟΥ ΖΑΜΙΑΤΙΝ "Ζούμε τον κόσμο της δυστοπίας εδώ και χρόνια"

Σπύρος Κακουριώτης

10/05/2015

Γονατιστός και σχεδόν ακίνητος, «καρφωμένος» σε μια καρέκλα που είναι ταυτόχρονα και τσέλο, ο Δαβίδ Μαλτέζε ερμηνεύει τον D503, τον κεντρικό ήρωα του μυθιστορήματος του Ρώσου συγγραφέα Γιεβγκένι Ζαμιάτιν *Εμείς*. Το έργο, που έχει μεταφράσει ο ίδιος, διασκευάζοντας και προσαρμόζοντάς το για το θέατρο μαζί με τον σκηνοθέτη Σάββα Στρούμπο, θα παρουσιάζεται από την επόμενη Παρασκευή στον Νέο Χώρο του Θεάτρου Άττις.

Το *Εμείς*, μυθιστόρημα δυστοπικής φαντασίας, που τοποθετείται στον 32ο αιώνα, σε μια συνθήκη όπου όλοι οι άνθρωποι έχουν μετατραπεί σε αριθμούς, εντάσσεται στη θεατρική έρευνα της ομάδας Σημείο Μηδέν πάνω στο θέμα της αποανθρωποποίησης, όπως ο ιδιαίτερα επιτυχημένος *Βόντσεκ* και η *Σωφρονιστική αποικία του Κάφκα*.

"Μόνο που εδώ βλέπουμε την επανανθρωποποίηση του ήρωα", παρατηρεί ο Δαβίδ Μαλτέζε. "Το *Εμείς* είναι μια τραγωδία του μέλλοντος και ο D503 ένας χαρακτήρας που του έχουν αφαιρέσει τη φαντασία και το παρελθόν. Δεν έχει μνήμη, είναι σαν να ξαναγεννιέται κάθε μέρα. Δεν έχει ανθρώπινα συναισθήματα, παρά μόνο δέος για το 'μονοκράτος', το ολοκληρωτικό κράτος που παρουσιάζει ο Ζαμιάτιν".

Ο Δαβίδ Μαλτέζε έχει ξυρίσει το κεφάλι του. "Το έκανα για να φαίνεται ότι από τον ήρωα που υποδύομαι έχουν αφαιρέσει τα πάντα", λέει. Και πώς επιστρέφει στην ανθρώπινη φύση; "Δεν μπορείς να εξαλείψεις την φύση, ό,τι κι αν κάνεις", απαντάει, δείχνοντάς μου τις πρασινάδες που ξεπετάγονται αυθάδικα ανάμεσα στις πλάκες του πεζοδρομίου. "Κάποια στιγμή ο Ευεργέτης τού λέει πως 'αναπτύσσει ψυχή', σαν να του λέει πως έχει καρκίνο. Η I330, που υποδύεται η Ελεάνα Γεωργούλη, είναι αυτή που προσπαθεί να του ξυπνήσει την ανθρώπινη φύση, κι αυτό είναι επανάσταση..."

Παρατηρώ πως στο έργο του Ζαμιάτιν δεν κυριαρχεί μόνο η δυστοπία αλλά και η αντίσταση σε αυτήν. "Μόνο αντίσταση υπάρχει στο έργο του! Ο ίδιος ήταν βαθιά επαναστάτης, αλλά και μαθηματικός. Έλεγε λοιπόν ότι, όπως ακριβώς δεν υπάρχει τελευταίος αριθμός, έτσι δεν μπορεί να υπάρξει και τελική επανάσταση. Κάθε επανάσταση πρέπει να αμφισβητηθεί από μια άλλη, γιατί μόνο έτσι γεννιούνται καινούργια πράγματα".

Δεν ρωτάει κανείς το όνομά σου, μόνο τον αριθμό σου!

Είναι λοιπόν το Εμείς μια παραβολή για τη μοίρα της ρώσικης επανάστασης; "Οι ήρωες του Ζαμιάτιν έχουν πολλά βιογραφικά του στοιχεία. Ο ίδιος έζησε σε μια μεταβατική εποχή, πριν παγιωθεί η σταλινική δικτατορία, αλλά προέβλεψε πως μπορεί να είναι το μέλλον, όχι μόνο της Σοβιετικής Ένωσης αλλά και του σύγχρονου κόσμου γενικότερα. Σήμερα ζούμε ακριβώς αυτό που περιγράφει: την εξάρτησή μας από την τεχνολογία, το ότι για την εξουσία είμαστε ένας αριθμός... Δεν σε ρωτάει κανείς το όνομά σου, ζητάει το ΑΦΜ σου! Εγώ που έχω αριθμό άδειας παραμονής είμαι σε ακόμα χειρότερη μοίρα, δεν υπάρχω καν!"

Ο Δαβίδ Μαλτέζε γεννήθηκε το 1976 στην Τιφλίδα της Γεωργίας και ήρθε στην Ελλάδα αρκετά μεγάλος, σε ηλικία 21 ετών, μαζί με την οικογένειά του, ως οικονομικός μετανάστης. Είκοσι χρόνια μετά, αν και τον ξεχωρίζεις μονάχα από το όνομα κι ένα αδιόρατο ερωτηματικό στο βλέμμα όταν χρησιμοποιεί κάποια λόγια λέξη στα ελληνικά, σαν να ζητάει επιβεβαίωση ότι η λέξη αυτή είναι στη σωστή της θέση, για τις ελληνικές αρχές παραμένει ο αριθμός μιας κόκκινης κάρτας... "Ελπίζω με τον ΣΥΡΙΖΑ να αλλάξει κάπως αυτό, ιδίως για τα παιδιά που γεννιούνται στην Ελλάδα", τονίζει.

Μιλώντας για τον Ζαμιάτιν, λέει πως κάπου γράφει ότι "ο Αδάμ και η Εύα είχαν δύο επιλογές: είτε ελευθερία και δυστυχία είτε ανελευθερία και ευτυχία... Έχω άμεση οικογενειακή σχέση με όσα περιγράφει", παρατηρεί. "Η μητέρα μου γεννήθηκε στη Σιβηρία, γιατί ο παππούς μου ήταν είκοσι χρόνια εξόριστος από τον Στάλιν, επειδή ήταν αντάρτης στον πόλεμο και είχε πιαστεί αιχμάλωτος από τους Γερμανούς..."

Τον ρωτάω για την πορεία που ακολούθησε μέχρι να φτάσει να γίνει ηθοποιός. "Όταν φτάσαμε στη Θεσσαλονίκη έμαθα ελληνικά χωρίς να πάω σχολείο, από ανάγκη να προσαρμοστώ. Δεν είχα βέβαια στο μυαλό μου να

γίνω ηθοποιός... Περισσότερο ονειρευόμουν να γίνω μουσικός. Παίζω σαξόφωνο, κιθάρα, ό,τι παράγει ήχο, όμως το θέατρο είναι η τέχνη των τεχνών, με γεμίζει περισσότερο".

Τον ρωτάω για τα ιδιόφωνα όργανα που φτιάχνει για τις παραστάσεις της ομάδας. "Στον Βόντσεκ προέκυψε από τη σκέψη ότι ο ήρωας, που δεν αντιλαμβάνεται τίποτε κανονικά, δεν μπορεί να ακούει τη μουσική όπως οι υπόλοιποι, έτσι έφτιαξα ένα όργανο που να παράγει έναν ιδιόρρυθμο ήχο και να έχει παράξενη μορφή. Για το Εμείς έφτιαξα μια καρέκλα που είναι ταυτόχρονα και τσέλο, το οποίο δημιουργεί ένα ηχητικό περιβάλλον".

Μια ζωή σε διαρκή κίνηση

Όταν βρέθηκε στην Αθήνα, ο Δαβίδ Μαλτέζε σπούδασε στη δραματική σχολή του Ωδείου και έδωσε εξετάσεις στο ΥΠΠΟ, "όπου πέρασα με την πρώτη, εντυχώς, γιατί ήμουν 30 χρόνων, δεν είναι εύκολο να ξεκινάς σε τέτοια ηλικία". Είχε την τύχη να συνεργαστεί με σημαντικούς σκηνοθέτες, ανάμεσα στους οποίους ο Ανατόλι Βασίλιεφ, ο Στάθης Λιβαθινός, η Κατερίνα Ευαγγελάτου, αλλά και ο Μιχαήλ Μαρμαρινός... Θυμάται πάντα πόσο τον είχε αγγίξει το Πεθαίνω σα χώρα του Δημήτρη Δημητριάδη. "Ίσως γιατί εγώ τον πόλεμο τον έζησα... Το 1993 κατατάχτηκα εθελοντής. Επειδή ήμουν μόνο 17 χρόνων, δεν με άφησαν να πολεμήσω, αλλά κουβάλησα νεκρούς, μετέφερα όπλα, τρόφιμα... Νωρίτερα είχα ζήσει τον εμφύλιο μέσα στην Τιφλίδα". Όλες αυτές τις εμπειρίες τις "είδε" μέσα στο κείμενο του Δημητριάδη, έναν καινούργιο μονόλογο του οποίου, όπως μας αποκαλύπτει, θα ερμηνεύσει του χρόνου.

Στη συζήτησή μας ξεδιπλώνεται μια ζωή σε διαρκή κίνηση. Ο Δαβίδ Μαλτέζε λέει πως το πρωί εργάζεται ("σχεδόν εθελοντικά") για λογαριασμό μιας ΜΚΟ ως διερμηνέας στο Αλλοδαπών, βοηθώντας ανθρώπους που κάνουν αίτηση ασύλου. "Ακούω τις ιστορίες τους, τη ζωή ανθρώπων που είναι σε μια ξένη χώρα και δεν έχουν τη γλώσσα να πουν σε κανέναν τον πόνο τους, την ιστορία που βρίσκεται πίσω από τον αριθμό της αίτησής τους..."

Παρατηρώ πως, στην πραγματικότητα, αυτό που υποδύεται το βράδυ στο θέατρο, το κάνει το πρωί στη ζωή του: δίνοντας στους ανθρώπους τη γλώσσα, δεν τους αφήνει να είναι αριθμοί, αλλά άνθρωποι με ζωή, με τη δική τους ιστορία... Χαμογελάει. "Τον κόσμο του Εμείς τον ζούμε εδώ και

πολλά χρόνια. Κάνοντας τέχνη, προσπαθώ να αντισταθώ σε αυτήν την τυφλή πορεία. Αν αποδεχθούμε ότι δεν γίνεται αλλιώς, θα φτάσουμε πιο γρήγορα σε έναν τέτοιο κόσμο. Μοιάζει σαν να έχουμε προσβληθεί από κάποιου είδους 'σύνδρομο της Στοκχόλμης', αναζητούμε τον έλεγχο από την εξουσία και δεχόμαστε τα πάντα, την επιτήρηση, την παρακολούθηση, την καταστολή. Μόνο η αντίσταση μπορεί να μας βοηθήσει. Τι σημαίνει αυτό, πρέπει να το απαντήσει ο καθένας προσωπικά".